

Fővárosi Ítéletábra

14.Gf.40.223/2020/5.

A Fővárosi Ítéletábra a Jogi_képviselő1 által képviselt felperesnek a Dr. Cserich – Dr. Gyovai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kereskedelmi ügynöki kiegyenlítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. július 4. napján kelt 36.G.41.992/2017/17. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának összegét 26.765.244 (huszonhatmillió-hétszázhatvanötezer-kétszáznegyvennégy) forintba leszállítja, egyebekben helybenhagyja.

A felek a másodfokú költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.250.000 (egymillió-kétszázötvenezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

1.

A Fővárosi Ítéletábra 14.Gf.40.465/2016/4/II. számú határozata folytán megismételt eljárásban a felperes keresetében 59.505.636 forint és annak 2014. július 1. napjától a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti kamatainak, valamint perköltségének megfizetésére kérte kötelezni az alperest az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Kútv.) 18. §-a alapján. Az alperessel kötött ügynöki szerződés megszűnésére figyelemmel kiegyenlítési díjat igényelt a 17 éven át tartó, folyamatos kereskedelmi ügynöki jogviszonyra tekintettel. Ez idő alatt az alperes határozott idejű szerződéseket kötött vele, amelyeket minden alkalommal meghosszabbított, illetve újrakötött. Előadta, hogy – az ellenkérelemben foglaltakkal szemben – nem csupán adminisztratív ügyfélszolgálati tevékenységet látott el az alperes márkanéve és marketingtevékenysége alatt, ugyanis az alperes valamennyi ügynöknél kötelezővé tette az arculati beruházás alkalmazását, a megbízási szerződés 4.2.13. pontja pedig reklámtévékenység folytatására vonatkozó szerződéses kötelezettséget is előírt. A megbízási szerződés 4.2.19. pontja rögzítette, hogy köteles a legjobb teljesítmény elérése érdekében mindent megtenni, e körben új ügyfelek

szerzésére vonatkozó minimum követelményt határoztak meg a számára. Kitért arra, hogy a jutalék elszámolásban kimutatott ügyfelek egy része új ügyfélnek (például D..., R. mobil, értékesítés), míg a többi ügyfél (R. Mobil P. Mobil U.,hűséghozzáadítás, számlabefizetések és egyéb kiegészítő szolgáltatások) visszatérő ügyfélnek minősül. Ezeket az ügyfeleket az évek során szerezte, akik újabb és újabb bevételt generálnak az alperes számára, amelyért a szerződés szerint jutalék jár. Nem értett egyet azzal az alperesi állítással, hogy csak egyszeri tranzakciós jutalékokra volt jogosult, mivel olyan jutalékok is megillették, amelyek rendszeresen, az ügyfelek befizetései alapján jártak. Álláspontja szerint az alperes az általa szerzett ügyfelekkel fennálló ügyfélkapcsolatokból a szerződés megszűnését követően is jelentős előnyre tett szert, így kiegyenlítés megfizetésére köteles. A jutalékvesztését a rendszeresen visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó szolgáltatásbővítés és ügyfélmegtartás körében kifejtett tevékenységek után járó jutalékösszeg öt évi értékéből kalkulált 12 havi átlaggal egyező, 59.505.636 forint összegben jelölte meg.

2.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a felperes kiegyenlítésre való jogosultságát a Kútv. 18. § (1)-(2) bekezdései szerinti feltételek fennállásának hiányában. Előadta, hogy a megbízási szerződés szerint csak egyszeri tranzakciós jutalékokat fizetett a felperesnek és nem olyan jutalékokat, amelyekhez a szerződés megszűnésével elveszítené a jogosultságát. A hűségidő alatt az ügyfelek által befizetett árbevétel ugyanis nem képezte a jutalék kifizetésének alapját. Forgalmi típusú jutalék hiányában ezért a szerződés megszűnését követően a felperes semmiféle jövőbeni „árréstől” nem esett el. A-Partner hálózata tagja volt, ezért klasszikus ügynöki tevékenységet nem is végzett, nem folytatott új ügyfeleket eredményező tevékenységet, valójában adminisztratív ügyfélszolgálati feladatokat látott el. Az alperesi álláspont szerint a piaci részesedésének növekedése és a felperesi tevékenység között semmiféle összefüggés nincs, a részesedés növekedése a rendkívüli, szerteágazó üzleti tevékenységének eredménye. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem tudta kimutatni, mennyi a kifejezetten az ő tevékenységéhez kötődő ügyfél, illetve még azt sem tudta igazolni, mit ért általa szerzett új ügyfélen. Nem vehető figyelembe ugyanis az olyan tranzakció, amely már a felperes tevékenységét megelőzően, illetve bármely más csatornán keresztül létrejött szerződésre vonatkozik. A kiegyenlítési jutalék valójában kártalanítás, ezért a ténylegesen felmerült kár megítélése szempontjából vizsgálni kell a költségeket. A díjazást csökkenteni kell minden olyan költséggel (adó, bér, egyéni költség), amelyek a kiegyenlítési jutalék szempontjából már nem merülnek fel a felperesnél. Az alperesi hasznot, vagyoni előnyt sem lehet az árbevétel mértékével egyenlően megállapítani, ugyanis fent kell tartani a hálózatot, műszaki fejlesztéseket kell végrehajtani az új szolgáltatások bevezetéséhez, az ügyfélszolgálati tevékenység ellátásához.

3.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest 26.777.535 forint és annak 2014. július 1. napjától számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatainak megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 501.908 forint perköltséget az alperesnek, 1.600.000 forint illetéket pedig az állam javára, míg az alperest 900.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte az állam javára.

3.1.

Ítéletében tényként állapította meg, hogy a felperes mint megbízott 2010. április 1. napján kötött szerződést az alperessel határozott időtartamra, 2014. március 31. napjáig.

3.1.1.

A megbízási szerződés 2.1. pontjában az alperes a saját termékeinek és szolgáltatásainak értékesítésére adott megbízást a felperes részére, míg a 2.2. pont értelmében a megbízott használhatja a megbízó által számára biztosított, védett kereskedelmi neveket és a szerződés teljesítése érdekében az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény értelmében ügynöki tevékenységet végez a szerződés mellékletében meghatározott tevékenységi körökhöz tartozó eszközök, készülékek, tartozékok, kiegészítők és szolgáltatások értékesítésének érdekében.

A 4.1.1. pont szerint a megbízott a 4.2.14. pontban meghatározott értékesítési tevékenysége nyomán a megbízási jutalékszabályzatok alapján megbízási jutalékra, illetve D. ...termékek esetén kedvezményre és/vagy jutalékra jogosult. A 4.1.2. pont értelmében pedig jogosult a megbízó által számára biztosított kereskedelmi nevek alatt, vagy azokkal összefüggésben forgalmazott, a megbízó által megjelölt szolgáltatások és termékek értékesítése során a megkötendő szerződések előkészítésében, illetőleg azok teljesítésében való közreműködésre. A 4.2.1. pont szerint az értékesítési tevékenységet a jelen szerződésben, valamint annak mellékleteiben foglaltaknak megfelelően, kizárólag a saját kiskereskedelmi üzlethelyiségeiben fejtheti ki, a megbízóval előzetesen egyeztetett és engedélyezett körülmények között, kivéve, ha a megbízó írásos felhatalmazást ad dedikált ügyfélkezelésre. Az üzlethelyiségen kívüli tevékenysége kizárólag a megbízóval előzetesen egyeztetett külső helyszínen való kitelepüléses értékesítésre vonatkozhat. A jelen szerződésben foglaltakkal össze nem függő, más tevékenységet nem végezhet a megbízó által meghatározott arculatnak megfelelő üzlethelyiségeiben, kivéve, ha erre előzetes egyeztetés után megbízó írásban felhatalmazást ad megbízott részére. A 4.2.5. pont alapján a megbízott tudomásul veszi, hogy a termékek és szolgáltatások értékesítéséhez a-Partner rendszer feltétlenül szükséges, mely a megbízó által biztosított alkalmazásokból, valamint számítástechnikai eszközökből áll.

A 4.2.8. pontban a megbízott kötelezettséget vállal arra, hogy a megbízótól vásárolt és üzletében értékesített D... termékeket a megbízó mindenkorí árlistájában szereplő kiskereskedelmi áron értékesíti, attól csak a megbízó írásbeli engedélye esetén térhet el. A 4.2.13. pontban pedig azt vállalta, hogy a szerződésben foglaltak szerződésszerű teljesítésének előmozdítására folyamatosan helyi reklám- és marketingtevékenységet végez a jelen szerződésben foglaltak, illetve annak 10. számú mellékletében szabályozott módon, a megbízó előzetes írásos jóváhagyása alapján.

A 4.2.14. pont alapján az ügyfelekkel történő szerződéskötés feltételeit, a vonatkozó előírásokat, szabályokat a vonatkozó mellékletek, illetve a Book-on található kézikönyvek, utasítások szabályozzák. A 4.2.15. pont értelmében a megbízott a megbízást a megbízó által a szerződés tárgyát képező értékesítési tevékenység részletes szabályozására kiadott szabályzatok, utasítások, körlevelek, ügyrendek, tevékenységi kör leírások, tájékoztatók és oktatási anyagok, illetve a Book-on található kézikönyvek, utasítások alapján látja el.

A 4.2.21.1. pont szerint a megbízott a megbízó piaci versenytársainak tekinthető vállalkozások termékeit vagy szolgáltatásait semmilyen módon nem közvetítheti, a versenytársak üzleti tevékenységét semmilyen más módon nem segítheti, illetőleg abban semmilyen módon nem vehet részt jelen szerződés időbeli hatálya, valamint a szerződés megszűnését követő két éven belül, továbbá e versenytársakban tulajdoni részesedést csak megbízó előzetes írásbeli hozzájárulása esetén szerezhethet.

Az 5. pont szerint a megbízott az értékesítési pontjait megbízó által meghatározott arculati elemek szerint köteles kialakítani. A kialakítás teljes költsége a megbízottat terheli. A megbízó által elvárt arculati megjelenést a Book-on található Arculati kézikönyv tartalmazza.

A 9.1. pont szerint az e szerződésben, illetve mellékleteiben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. megbízásra vonatkozó rendelkezései, az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény, illetőleg a kereskedelmi név oltalmára vonatkozó egyéb jogi rendelkezések az irányadók.

A megbízási szerződés 2. számú mellékletének 2.1.1. pontja alapján a megbízott feladata a szerződés megkötése előtt a működési területén a potenciális ügyfelek felkutatása és megkeresése, a vásárlási igény felkeltése a megbízó által kínált szolgáltatások, készülékek, tartozékok iránt (például: DM levelek küldése, hirdetés) a megbízóval történt előzetes írásbeli egyeztetés és jóváhagyás alapján.

A 4. számú mellékletet az alperes jutalékszabályzata, a 12. számú mellékletet a szolgáltatások értékesítésére vonatkozó szabályzat, a 13. számú mellékletet az alperes megbízási jutalékszabályzata képezte.

A 4. számú melléklet 1. pontja értelmében a kifizetésre kerülő teljes jutalék összeg az alábbi jutalékfajtákból tevődik össze: R... értékesítési jutalék és prepaked után járó jutalék publikus és kisvállalkozói (továbbiakban publikus), valamint egyedi kedvezményes díjsomagok alapján; A jutalékszámolás során két típusú – a lakossági üzletághoz és az üzleti üzletághoz tartozó – ügyfél kerül megkülönböztetésre. Az értékesítés után elszámolandó jutalék nagysága függ az ügyfél és az értékesített szolgáltatás üzletági besorolásától (lakossági, vagy üzleti); D. árkedvezmény és az értékesítés után járó jutalék; MM szolgáltatások értékesítésének jutalékrendszere; ügyfélmegtartó tevékenységek jutalékai; extra jutalék tranzakciószám alapján.

Az 1.1. pont szabályozta a R. értékesítés után járó jutalékot. Az 1.1.1. pont értelmében a megbízó a jelen szerződésben és az érvényben lévő utasításokban szabályozott módon értékesített, valamint a Book-on meghatározott szolgáltatások után a jelen pontban foglaltak szerint fizet jutalékot. Regular szerződéskötéssel történő számhordozás esetén az alperes az adott tranzakciónak megfelelő jutalékot számol el az e pontban írottak szerint. Hat hónapon belül leadott hívószám hordozása esetén egy alkalommal számolható el jutalék. Az 1.1.3. pont szerint a felperes minden, az érvényben lévő utasításokban szabályozott módon értékesített és aktivált SIM kártyáért a szerződés hiánytalan beérkezése után jutalékra jogosult.

Az 1.2. pont részletezte a D. kedvezményt és az értékesítés után járó jutalékot. D.....termékek esetében a felperes kedvezménnyel értékesít a 2.3. pont és jelen melléklet 3. számú táblázatai alapján. A D.... szerződéskötéssel történő számhordozás esetén az alperes az adott tranzakciónak megfelelő jutalékot számol el a 3/c. táblázatban foglaltaknak megfelelően. Adott hívószám hordozása esetén egy alkalommal számolható el jutalék, amennyiben az elszámolás időpontjában a D.... előfizetesként aktív státuszú. Az 1.2.1. pont tartalmazta az online D..... SIM feltöltés jutalékát.

Az 1.3. pont az értéknövelt szolgáltatásokat (MM) szabályozta. E szerint az alperes egy SIM kártyára (hívószámra) egy adott szolgáltatást hat hónapon belül egyszer számol el díjmentesen, valamint akciós szolgáltatások aktiválása, értékesítése után az alperes által meghatározott mértékű MM pont és jutalék számolható el. Az 1.3.1. pont az MM pontrendszerben szereplő értéknövelt szolgáltatások értékesítése után járó jutalékot szabályozta. Az egyes MM szolgáltatásokhoz különböző MM pontértékek kerülnek hozzárendelésre. Az értéknövelt szolgáltatásokhoz rendelt MM pontokértékét a Book-on lévő MM ponttáblázat tartalmazza. Az alperes felperes részére havonta MM tervszámot ad meg. Az MM tervszám egy tranzakcióra elvárt pontértékét fejezi ki.

Az 1.4. pont határozta meg az ügyfélmegtartó tevékenységek után járó jutalékokat. Ide tartozott az 1.4.1. pont alapján a R. upgrade (készülécsere, hűségakció keretében) alapján járó jutalék. A jutalék alapja a R.... upgrade hibátlan értékesítése. A jutalék elszámolása havonta történik az alperes számítógépes nyilvántartása alapján. Az 1.4.2. pont a számlabefizetés után járó jutalékokat határozta meg. A 1.4.2.1. pont szerint a jutalék alapja a R. ügyfelek számláinak DIP programon keresztüli befizetésekor keletkező befizetési bizonylat. A jutalék elszámolása havonta történik alperes számítógépes nyilvántartása alapján. Az 1.4.3. pont határozta meg a D.upgrade után járó jutalékot. Az 1.4.3.1. pont szerint a jutalék alapja a D. upgrade hibátlan értékesítése. A jutalék elszámolása havonta történik alperes számítógépes nyilvántartása alapján.

A 12. számú melléklet tartalmazta T-home szolgáltatások értékesítésére vonatkozó szabályokat. E szerint szerződés az alperes nevében kötött előfizetői szerződés, amely az alperes által elkészített szerződéses nyomtatványnak a szerződéses feltételek változtatásmentes kitöltésével valósul meg. Az alperes külön rendelkezik, hogy felperes mely esetekben, illetve milyen feltételekkel köthet a nevében előfizetői szerződést. A szolgáltatást úgy határozták meg, hogy a szerződéskötés és létesítés után az alperes lehetővé teszi az előfizető részére a saját és szerződött partnerei távközlési hálózatának használatát.

A 12. számú melléklet meghatározta az új ügyfél fogalmát az ADSL/Kábelnet/IPTV/KábelTV/DVBS szolgáltatások esetén. Új ügyfélnek minősül az az ügyfél, akinél a megrendelést megelőző 30 napban a megadott telefonszámon nem volt élő ADSL/IPTV vonal, illetve a telepítési címen nem volt élő ADSL/Kábelnet/IPTV/KábelTV, DVBS szolgáltatás. A 6. pont szerint a felperes köteles a 13. számú mellékletben felsorolt termékek és szolgáltatások értékesítése során hatályos utasítások, szabályozások szerint eljárni. A 7. pont alapján az alperes lehetőséget biztosít a felperes számára.....home kártyás termékeinek értékesítésére jelen szerződés általános rendelkezései, valamint a 13. számú melléklet 7. pontjában foglaltak szerint.

A 13. számú melléklet tartalmazta a.....-home megbízási jutalékszabályzatot. Az 1.3. pontja szerint a vezetékes tevékenységek jutalék kifizetése úgy történik, hogy a szolgáltatások, értékesítések jutalékai a rendszerekben történő rögzítés időpontjában érvényes jutalék összeggel kerülnek elszámolásra, azonban elszámolásuk a létesítést követően zajlik. Minden szolgáltatás esetében egységesítésre kerül a hat hónapos figyelési szabály, melynek értelmében a létesítéstől/aktiválástól számított hat hónapon belül leszerelt/lemondott szolgáltatások után elszámolt jutalék visszavonásra kerül. Az 1.3.1. pont szabályozta a tranzakciós jutalék kifizetési szabályokat. Ennek értelmében az alperes a felperes által értékesített, a partneri támogató rendszerekben regisztrált és létesült szolgáltatások után, azok fajtájától, illetve az ügyfél által vállalt hűségidőtől függően meghatározott tranzakciós jutalékot fizeti. A 4. pont határozta meg a tervteljesítési jutalék esetköreit. A 4.1. pont szerint az alperes a felperes előző havi teljesítménye és az alperes adott hónapra vonatkozó tervszámai alapján havonta, termékcsoportonként, dealerkódonként meghatározza a felperes üzleteivel szemben támasztott szolgáltatás megvalósulási elvárásokat az alábbi termékcsoportokra új hozzáférés esetén: hang, internet, TV. A 4.2. pont alapján a tervteljesítési jutalék alapja a kiadott terv teljesítésének mértéke, összege az adott negyedévre, az adott dealer kódra elszámolt internet és TV kategóriák után kalkulált összes jutalék megfelelő százaléka termékcsoportonként. Az 5. pont a számlabefizetés után járó jutalékokat szabályozta. Az 5. pont értelmében a-home ügyfélszámla befizetése a DIP alkalmazásában a partner információs felületen található leírás szerint történhet. A felperes az ügyfélszámla befizetése alkalmával az alperes nevében veszi át a befizetett összeget és az alperes nevében nyomtatja az átvételt igazoló bizonylatokat. Az 5.1. pont értelmében a jutalék alapja az alperesi ügyfelek-home számláinak DIP programon keresztüli befizetésekor keletkező befizetési bizonylat. A jutalék elszámolása havonta történik. A 7. pont rögzítette ahome kártyás termékek értékesítését. E pontban foglaltak szerint alperes lehetőséget biztosít a felperes számára a-Home kártyás termékeinek értékesítésére is.

3.1.2.

A felperes 2014. március 18-án írta alá és küldte vissza az alperesnek a megbízási szerződést lezáró együttműködésről szóló megállapodást. A megállapodásban az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a bemutatott partneri értékelés eredménye alapján, továbbá a megbízó stratégiai terveivel összhangban, nem kívánja a szerződés időbeli hatályát 2014. június 30-át követően az alperesi partnerüzlet működtetése tárgyában meghosszabbítani. Rögzítették a felek, hogy az ügyfélkiszolgálás folyamatossága érdekében kötik meg egymással a megállapodást.

A IV. pontban a felperes tudomásul vette, hogy a gyulai, békéscsabai, békési, valamint szarvasi üzletek értékesítési jogosultságai 2014. június 30. napjával megszűnnek. Az V. pontban elfogadta, hogy az alperes üzleteinek legkésőbb 2014. július 1-jei hatállyal történő továbbüzemeltetése céljából az értékesítési jogot az alperes által kijelölt partnercégeknek átadja. Vállalta, hogy az átadás-átvétel feltételeiről 2014. április 30-ig megállapodik az átvevő partnercéggel. Az alperes vállalta, hogy az átadás-átvétel elősegítése érdekében a rendelkezésére álló információval és eszközökkel támogatja a partnerek közötti kétoldalú megállapodást.

A VII. pont szerint az alperes a 2013. évi lakossági elszámolásban kifizetett jutalékot alapul véve, végelszámolási díjként 3 havi átlag jutalékot fizet a felperes részére, amennyiben

teljesülnek az alábbi feltételek: a felperes minden szerződéses kötelezettségének határidő betartása mellett eleget tesz, továbbá vállalja, hogy a szerződés lezárásánál, valamint a végelszámolás időszakában együttműködik az alperessel és az alperes által kijelölt partnercégekkel az üzletek továbbüzemeltetésre történő átadásában. A VIII. pontban a felperes kijelentette, hogy az alperessel szemben további követelést nem érvényesít.

3.1.3.

Az alperes e-mail útján megküldte a megbízási szerződést lezáró végelszámolásról szóló megállapodást a felperesnek, amelynek a kelte 2014. szeptember 3. napja volt. A IV. pont szerint a II. pontban foglaltak alapján a felperes jogosult a megállapodásban meghatározott 17.985.942 forint végelszámolási díjra, amelyet egyben a felek a kiegyenlítésért járó összegnek tekintenek. A VI. pontban a felperes kijelentette, hogy az alperessel szemben sem most, sem pedig a jövőben nem érvényesít további követelést, mint amelyet a megállapodás tartalmaz.

3.1.4.

A felperes törvényes képviselője aláírva visszaküldte a megállapodást, de a IV. és VI. pontokban foglaltakat megváltoztatta. A IV. pont szerint a II. pontban foglaltak alapján a felperes jogosult a megállapodásban meghatározott 17.985.942 forint végelszámolási díjra, amelyet egyben a felek az átadás „kiegyezéséért” járó összegnek tekintenek. A VI. pont szerint a felperes (helyesen: a „megbízó”) kijelenti, hogy az alperessel szemben sem most, sem pedig a jövőben nem érvényesít további elszámolással kapcsolatos követelést, amelyet a megállapodás tartalmaz.

3.2.

Az ítélet jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a Kütv. 18. § (1)-(3) bekezdéseinek felhívását, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2017. május 25-én kelt 14.Gf.40.465/2016/4/II. számú részítéletének 10.1.5.1. pontjában foglaltak ismertetését követően rögzítette, hogy elsődlegesen azt a kérdést vizsgálta, az alperesnek származik-e jelentős előnye azon üzleti kapcsolatokból, amelyek a felperes állítása szerint a kiegyenlítési jutalék alapját képezik.

3.2.1.

Utalt arra, hogy a felperes által F/40. és F/41. sorszámok alatt csatolt táblázatokban foglaltakkal szemben (alperes bevételei), az alperes nem tett olyan nyilatkozatot, amelyben tagadta volna, hogy a megbízási szerződést követően jelentős előnyben részesült. A felperesnek elegendő volt ugyanakkor valószínűsíteni a jelentős vagyoni előnyt, mivel az alperesi gazdálkodás pontos ismeretének hiánya miatt csak feltételezésekből tud kiindulni. Az alperesnek van lehetősége a felperesi valószínűsítéssel szemben a tényszerű adatok előadására, azonban nem jelölt meg olyan konkrét összeget a vagyoni előny cáfolatára, amely a felperesi előadást kétségbe vonta volna, így e körben a további bizonyítási eljárás lefolytatása sem vált szükségessé. Álláspontja szerint a vagyoni előny nem egyenlő az alperesnél jelentkező árbevétellel, azonban az alperes az azt csökkentő tételeket nem számszerűsítette, költségeit összegszerűen nem jelölte meg, így az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által meghatározott árbevételi adatok valószínűvé teszik a jelentős vagyoni előnyhöz jutás tényét. A felperes öt év viszonylatában 2.975.281.800 forint összegben határozta meg az alperesi bevételt, amivel valószínűvé tette az alperes oldalán jelentkező jelentős vagyoni előny tényét. Erre figyelemmel a Kütv. 18. § (1)

bekezdésének a) pontjában előírt vagyoni előny megállapítható volt és az alperes összecszerű vitatásának hiányában a további szakértői vizsgálatra sem volt szükség. A felperes az F/42-F/46. sorszám alatti mellékletekkel igazolta az érintett piaci viszonyok változatlanságát, azonban az alperes e körben sem tett érdemi cáfolatot tartalmazó tényállítást.

3.2.2.

A továbbiakban vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a felperes részéről megjelölt különböző jutaléktípusok közül melyek azok, amelyek a kiegyenlítés alapját képezhetik. E körben utalt a Kútv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt tényállási elemek közül az új ügyfélszerzés, valamint a korábban szerzett ügyféllel fennálló üzleti kapcsolat kibővítésének az eseteire, mint két különböző tényállási elemre. A felperes mindkettőre alapította a kiegyenlítési díj iránti igényét, azonban külön nem jelölte meg, hogy melyek azok a jutalékok, amelyek az új ügyfélszerzésnek, és melyek a (2) bekezdés szerinti üzleti kapcsolat kibővítésének az eredményei. Az elsőfokú bíróság így a rendelkezésre álló adatok alapján döntött abban a kérdésben, hogy az F/47. és F/48. számú táblázatokban foglalt jutaléktípusok mennyiben elégítik ki a Kútv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt követelményeket.

Az ítéltáblának a visszatérő ügyfelekre vonatkozó indokolására, valamint az ügynöki szerződés 4-es számú mellékletének 1.4. pontjában megjelölt fogalomra tekintettel megállapította, hogy az ügyfélmegtartó tevékenység utáni jutaléktípus a kiegyenlítés alapját jelentheti. Az egyéb jutaléktípusoknál is megállapíthatónak találta ugyanakkor, hogy a felperes által közvetített új ügyfelek nagy valószínűséggel a megbízási szerződés megszűnése után is hasznot realizálnak az alperesnek az utórendeléseik révén, amely azokra az ügyfelekre is vonatkozik, akiket nem a felperes közvetített az alperes irányába, de származnak utórendelések ezektől az ügyfelektől is. Ilyen további jutaléktípusnak tekintette a D..... (4-es sz. melléklet 1.2.), a Regular (4-es számú melléklet 1.4.2.), az Értéknövelt (4-es sz. melléklet 1.3.) és a-home (12. számú melléklet) alá tartozó jutalékokat. Mivel a kiegyenlítés alapja a felperes részéről szerzett, vagy megtartott ügyfeleknek a perbeli megbízási szerződés megszűnését követő rendelkezéseiből származó alperesi vagyoni előnyből való részesedéssel magyarázható, szükségesnek találta annak vizsgálatát, hogy ezek az ügyfelek mennyiben azonosíthatók be.

3.2.3.

A felperes F/39. sorszám alatt csatolta azt az ügyféllistát, amelyet számításba kell venni álláspontja szerint a kiegyenlítés összegének meghatározásakor, így az elsőfokú bíróság az alperest hívta fel az ehhez kapcsolódó, valamennyi ügyfélre kiterjedő nyilatkozatai megtételére, azaz alperesnek kellett megjelölnie, hogy vitatja-e a felperesi tényállítást. Az alperes a táblázathoz fűzött megjegyzések útján tette meg nyilatkozatát, azt részletesen elmagyarázta, ezért az alperesi nyilatkozatokat is figyelembe véve az elsőfokú bíróság igazoltnak látta a felperes előadását, hogy a megjelölt ügyfelek egyrészt az általa szerzett új ügyfelek, másrészt pedig olyan korábban megszerzett ügyfelek, aki újabb rendeléssel éltek az alperes irányába. Kifejtette, hogy az újonnan szerzett és a visszatérő ügyfelek is nagy valószínűséggel ismét feltöltik mobiltelefonjaik egyenlegét, ami a felperes ügyfélmegtartó tevékenységét igazolja és vonatkozik ez a többi jutaléktípusra is, így a R., az értéknövelt és a-home jutalékokra is.

3.2.4.

Az elsőfokú bíróság kifejtette ezt követően, hogy a felek kizárólag a-home szolgáltatásokhoz kapcsolódóan (12. számú melléklet) határozták meg a megbízási szerződésben az új ügyfél fogalmát, így a szerteágazó, sokféle termékre és szolgáltatásra vonatkozó felperesi értékesítésre is figyelemmel kizárólag a felperes által F/39. sorszám alatt csatolt ügyfelek neveit tartalmazó és az alperes részéről ehhez a táblázathoz fűzött megjegyzések alapján tudta ezt megítélni. Így azokat tekintette új ügyfélnek, akihez az alperes nem fűzött magyarázatot, amely esetén nem volt előzménye az alperes rendszerében az adott ügyfélhez tartozó szerződésnek. Az, akinél ilyen megjegyzés (dátum) került feltüntetésre, már nem minősült új ügyfélnek, azonban az ügyfél utórendelése mindkét esetben nagy valószínűséggel bekövetkezik. Az utórendelések esetében utalt arra, hogy a lemorzsolódó ügyfelek arányának a meghatározása jelentőséggel bírt volna, azonban ennek meghatározása az alperes feladata volt, mivel ő rendelkezik a konkrét adatokkal, ilyen körülményre, azonban a perben kifejezetten nem hivatkozott.

3.2.5.

Mindezek alapján elfogadta azt a felperesi állítást, hogy a kiegyenlítési jutalékkal érintett jutalékok egy évi átlaga a pontosított keresetben megjelölt 59.505.636 forint, a továbbiakban pedig vizsgálta, hogy méltányosnak tekinthető-e a kiegyenlítés összegének a törvényi maximumban, azaz a kért 12 havi átlag jutalékban való meghatározása. Elfogadta az alperes álláspontját, hogy a felperesnek fizetett javadalmazás, a jutalék egyidejűleg az üzletek fenntartásával járó költségek kiegyenlítését is biztosította, ezért indokoltnak látta az e költségekre eső hányad levonását a kiegyenlítési jutalék összegéből, amelynek mértékét a felperes nyilatkozata alapján 40%-ban fogadta el. A fenti összeget így annak 40%-ával csökkentette. A méltányosság keretében a 17 évig tartó jogviszonyt nem találta figyelembe vehetőnek, mivel a felperes határozott idejű megbízási szerződéssel rendelkezett, így számolhatott annak megszűnésével. A hosszabb jogviszonyt mérlegelve ugyanakkor 9 havi átlagjutalék megítélését elfogadhatónak tartotta, így azt a 40%-os csökkenéssel, összesen 26.777.535 forintban találta megalapozottnak.

3.2.6.

Kitért arra, hogy az ügyfelek adatait tartalmazó listákat a felperes jogszerűen használta fel, mivel az őt terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítéséhez volt szükség ezekre a kimutatásokra. Az alperes bizonyítási indítványát B. I. ismételt tanúkénti kihallgatására vonatkozóan nem találta szükségesnek, mivel az alperesnek lehetősége volt írásban bemutatni a jutalékrendszerét. A szűkebb adattartalom vizsgálatára és magyarázatára vonatkozó további indítványt sem látta indokoltnak, mivel megvolt a lehetősége annak is, hogy az ügyféllistával kapcsolatos észrevételeit megtegye.

A döntésnek megfelelően a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az első és másodfokú eljárásban felmerült költségekről akként, hogy a pernyertesség mértékét a felperes által igényelt 74.127.936 forint összegéhez képest 36%-os arányban állapította meg.

4.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, másodlagosan a hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása, harmadlagosan pedig a megváltoztatása és a marasztalás összegének mérséklése iránt.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság téves tényállás alapján, az eljárási és anyagi jogszabályok helytelen alkalmazásával hozta meg döntését. A jelentős vagyoni előny összege vonatkozásában sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ezt a jutalék alapján kalkulált árbevétellel egyezőnek fogadta el annak ellenére, hogy az árbevételből a költségelemeket le kell vonni a haszon megállapításához. Sérelmezte továbbá, hogy kizárólag az ítéletből szerzett tudomást arról, hogy a bíróság tőle várt konkrét tényállítást a felperes által tévesen valószínűsített vagyoni előny tekintetében, azonban erre a bizonyítási teher kiosztásakor nem hívta fel. Ezzel a régi Pp. 3. § (3) bekezdését sértette meg az elsőfokú bíróság, valamint sérült a régi Pp. 2. §-a szerinti tisztességes eljárás lefolytatásának elve is. Ugyanerre hivatkozott abban a tekintetben is, hogy az elsőfokú bíróság a jutalék nyereségtartalma tekintetében a felperes utolsó tárgyaláson tett 40%-os állítását fogadta el annak ellenére, hogy hivatkozott e körben 80%-os költséghányadra, továbbá sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ezt szakértelem nélkül bírálta el, szakértői bizonyításra vonatkozó felhívás nélkül. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelembe vette a felperes által jogellenesen szerzett és felhasznált bizonyítékokat, mivel az ügyfelekre vonatkozó személyes adatokat tartalmazó adatbázist a szerződés rendelkezései szerint a felperesnek a jogviszony megszűnésekor át kellett volna adnia, illetve nem volt jogosultsága az adatok felhasználására, amellyel így a 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseit is megsértette. Arra is hivatkozott, hogy a megismételt eljárásra vonatkozó ítéltáblai útmutatás és a Kútv. 18. §-ának irányadó rendelkezései ellenére az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen és hiányosan állapította meg és a bizonyítási terhet sem osztotta ki helyesen. Megismételte és fenntartotta azt az álláspontját, hogy hiányzik a kiegyenlítés jogalapja, mivel a felperes nem végzett új ügyfeleket eredményező ügynöki tevékenységet, valamint a szerződésük alapján nem volt olyan típusú díjazása, amely a szerződés megszűnését követően további díjazásra, kiegyenlítési jutalékokra alapot adott volna, így a szerződés megszűnése nem okoz vagyonejtölődést a felek viszonyában. Hiányolta, hogy a felperes nem jelölte meg, hogy az ügynöki szerződés mely rendelkezése alapján illeti meg a szerződés megszűnését követően is további jutalék, ezért jogalapjában vitatta a felperes által kimunkált összeget. Érvelése szerint az elsőfokú ítélet a Kútv. 18. § (1) és (2) bekezdésébe is ütközik, mivel az új ügyfélszerzésbe és a korábbi ügyféllel fennálló kapcsolat lényeges kibővítésébe nem érhető bele az ügyfélmegtartás. Sem új ügyfélszerzésnek, sem a fennálló kapcsolat kibővítésének nem minősül, ha valaki a fennálló határozatlan idejű szerződése mellett két évente új készüléket vesz és annak fejében két éves hűségidőt vállal. Vitatta azt az ítéleti következtetést, hogy a visszatérő ügyfelek nagy valószínűséggel ismét feltöltik mobiltelefonjaik egyenlegét, ami a felperes ügyfélmegtartó tevékenységét igazolja, mivel éppen a D.....feltöltés tekintetében fejtette ki korábban, hogy ezek a feltöltések bárhol megvásárolhatók, illetve elvégezhetők, akár postán, élelmiszerboltban és hírlap boltokban is. Hangsúlyozta, hogy kizárólag tranzakciós típusú jutalékokat fizetett, a felperes forgalmi típusú jutalékokra nem volt jogosult. A felperes szerződésének megszűnését követő tranzakciók esetén pedig már az új megbízottnak fizet jutalékokat, melynek folytán így a kétszeres fizetés kötelezettsége merül fel. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványainak nem adott helyt, így nem tette lehetővé, hogy egy rövidebb időszak tekintetében kimunkálja a konkrét adatokat, valamint a B. I ismételt tanúmeghallgatására vonatkozó indítványát is elutasította.

5.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben a keresetet elutasító részében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, azaz az elutasított 32.728.101 forint és annak 2014. július 1-től számított kamatai megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

A Kütv. 18. §-ához fűzött indokolás, valamint az annak alapját képező 86/653/EKG Irányelv 17. cikkében lefektetett rendelkezésekre is figyelemmel sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az általa elért átlagjutalék meghatározását követően azt a felperesi költségek mértékével csökkentette. A hivatkozottakból ugyanis az vezethető le, hogy a kiegyenlítési díj kalkulációjának alapjául szolgáló átlagjutalékként nem kizárólag a megbízott nyeresége, azaz nettó bevétele, hanem az őt megillető teljes jutalékösszeg, azaz a bruttó bevétel szolgál. A méltányosság körében hangsúlyozta, hogy a kiegyenlítés alapjául szolgáló felperesi tevékenységből 5 éves viszonylatban 2 milliárd forintot meghaladó bevételt ért el, ennek az általa érvényesíteni kívánt 12 havi átlagjutalék csak a töredéke, mivel annak több mint hatvankétszerese az elért bevétele. A szerződés megszűnését követően pedig a piaci viszonyok nem változtak meg olyan mértékben, amely kihatással bírt volna a kiegyenlítési díj megállapítására. Az sem volt vitatott, hogy a felperes 17 év folyamatos jogviszonnyal rendelkezett, így erre is figyelemmel méltányosnak tekinthető a 12 havi átlagjutalékot elérő kiegyenlítés összege. Annak ugyanis egyetlen objektív korlátja a törvényben meghatározott átlag jutalék 12 hónapra vetített összege lehet. Az elsőfokú bíróság ezért a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerűtlen értékelésével és téves következtetés levonásával jutott arra az álláspontra, amely alapján a keresetet a megítélt összeget meghaladóan elutasította. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a megbízási szerződés határozott idejének lejártát a felperes hátrányára értékelte, ugyanakkor sem a Kütv., sem az irányelv nem tesz különbséget az ügynöki tevékenységre vonatkozó szerződés megszűnésének egyes módjai között. Utalt a tanácsi irányelv végrehajtásáról szóló 1996. július 23-án kelt bizottsági jelentésre annak alátámasztásaként, hogy a méltányossági vizsgálat körében figyelembe vehető tényezők között ez a tényező nem szerepel.

A szünetelő eljárás folytatása iránti kérelmében változatlanul fenntartotta, hogy a D..... jutalékok és a R..... jutalékok megalapozzák a Kütv. 18. § (1)-(2) bekezdése szerinti kiegyenlítési díjra való jogosultságot. Arra a nem várt esetre, ha az ítéltábla nem osztaná az álláspontját, F/52. szám alatt csatolt egy számítást, amelyben a D.... termékek tekintetében kizárólag a feltöltések után járó jutalékot vette figyelembe, míg a R.....termékek jutalékát nem. Pontosította a-home szolgáltatások után járó jutalékokat is, amely így a migrációs, a megszerzett ügyfelek általi számlabefizetések és a TPÜ jutalékokat tartalmazta. Az egy hónapra eső átlagjutalék összegét így 3.717.395 forintban határozta meg. Kiemelte, hogy a beadványa új elemet nem tartalmaz, az csupán az összecszerűség kimunkálását, pontosítását jelenti a korábban csatolt adatok alapján.

6.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyes álláspontra helyezkedett, amikor a kártalanítás összegének megállapításakor a fel nem merült költségeket figyelembe vette és annak mértékével csökkentette a kártalanítás összegét. Hivatkozott e körben az Irányelv 17. cikkére és Kütv. 18. §-ában foglaltakra, valamint az Európai Unió Bíróságának C-348/07. számú ügyben hozott ítéletére, amely szerint a meg nem fizetett jutalékok miatt elmaradt haszon a méltányosság vizsgálatának lényeges tényezői közül csupán az egyik. A nemzeti bíróság feladata a második szakasz során annak értékelése, hogy a kereskedelmi ügynöknek járó kártalanítás végül méltányos-e, hogy az adott ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve helye van-e és ha igen, milyen mértékben a kártalanítási összeg kiigazításának. A méltányosság gyakorlása során mindkét fél érdekeire tekintettel kell lenni, az elsőfokú bíróság így helyesen vizsgálta a szerződés megszűnésének körülményeit.

Az F/52. szám alatti melléklet kapcsán kiemelte, hogy a vezetékes,-home szerződésekkel a felperes nem is foglalkozhatott a 2008. évet megelőzően. A beolvadását követően készen kapta a korábbi állományt, az ügyfélkör kialakításával kapcsolatosan tevékenységet nem fejtett ki. Fellebbezését kiegészítette a Kúria Pfv.V.20.923/2018/9. számú döntésében foglaltakra történő hivatkozással.

A 2020. február 24. napján előterjesztett előkészítő iratában – 27 ügynök adatai alapján – előadta, hogy az ügynöki díjazás átlagosan 88,1% költségelemet tartalmaz, az adózás előtti eredmény aránya így 11,9%. Az egyes cégek tiszta nyereségével kapcsolatosan – a becslés lehetőségének hiányában – annyit rögzített, hogy az bizonyos korrekciókkal 2015. és 2020. között 16% volt. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíróság tévesen és minden bizonyítás nélkül fogadta el a felperes 40%-ra vonatkozó tényállítását az általa tett 80%-os – alulértékelt – állítással szemben, ezért a méltányosság vizsgálata során költségtényezőként a 88,1%-os érték figyelembevételét kérte. Csatolta a költségelemek részletezését tartalmazó kimutatását. Előadta továbbá, hogy szükséges az alperesi cég, márka ismertségének és a jelentős marketingtevékenységének értékelése is. A közvetítő által történt „szerzés” ugyanis annak vizsgálatát jelenti, hogy a megbízó és az ügyfél első kapcsolatának kialakulása az ügynök tevékenységére vezethető-e vissza. A megbízó márkájának figyelemfelhívó erejétől, bevezettségétől függően vitás lehet, hogy az érdeklődők üzletbe való betérése és új ügyfélle válása mennyiben áll összefüggésben az ügynök tevékenységével. A bíróságok a jól bevezetett kereskedelmi márka „bevonzó” hatását nem az ügyfélszerzés okozatosságánál, hanem a kiegyenlítés mértékének megállapításánál veszik 10-25% közötti levonás formájában figyelembe (a német bíróság többek között a BMW márka magas elismertsége és a vevőinek hűsége miatt az adott ügyben 25%-os levonást tartott indokoltnak).

7.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott részének helybenhagyására irányult. Az alperesnél jelentkező jelentős vagyoni előnyre vonatkozó fellebbezési érvelés körében hangsúlyozta, hogy az alperes sem az első, sem a másodfokú, sem a megismételt eljárásban nem tett olyan egyértelmű nyilatkozatot, amelyben vitatta volna a tényállítást abban a körben, hogy az általa szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból az ügynöki szerződés megszűnése után is jelentős vagyoni előnyben részesült. Az a körülmény, hogy a jelentős vagyoni előny számítási módjával vagy valószínűsített mértékével kapcsolatban nem mindenben értett egyet a felperes meghatározásával, nem eredményezte a jelentős vagyoni előny kifejezett vitatását, így az elsőfokú bíróságnak nem volt kötelezettsége az erre vonatkozó bizonyítás lefolytatása, illetve a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatás. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a megismételt eljárásban a 9. sorszámú jegyzőkönyvben hívta fel az alperest az elsőfokú bíróság először arra, hogy az általa CD adathordozón csatolt kimutatásokra részletes tényelőadást tegyen, valamint érdemi védekezését, észrevételeit tegye meg. A késedelmére figyelemmel az alperes a régi Pp. 3. § (4) bekezdésére és 2. §-ára történő hivatkozása ellentétes a régi Pp. 139. §-ában, 164. §-ában és 163. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel, az elsőfokú bíróság így helyesen mellőzte a bizonyítási indítványát a régi Pp. 3. § (4) bekezdése alapján. Vitatta azt is, hogy a felperesi jutalékot terhelő költségek mértéke tekintetében az elsőfokú bíróság jogszabálysértést követett volna el. Visszautalt e körben a csatlakozó fellebbezésében kifejtett jogi álláspontjára, valamint arra, hogy az alperesnek kellett volna részletes tényelőadást tenni az érdemi védekezése során. Álláspontja szerint a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes az az alperesi hivatkozás, hogy jogellenes adatkezelést valósított meg az ügyfeladatok perben való felhasználásával, mert a

szerződés fennállta alatt a szerződéses kötelezettség teljesítése jogcímén jogszerűen kezelhette és tárolhatta az adatokat, azt követően pedig a felek közötti jogvitára és a perben őt terhelő bizonyítási kötelezettségre tekintettel, jogos érdekének érvényesítése címén kezelheti az adatokat. Tévesen hivatkozik az alperes a tényállás felderítetlenségére, valamint arra is, hogy az ügyfélmegtartási tevékenység nem tartozik a kiegyenlítési díjra jogosító jutalék alapjául szolgáló ügynöki tevékenységek közé. Az alperes ugyanis az ügyfélszerzésre, az új ügyfélre és a szolgáltatás kibővítésére vonatkozó fogalmakat nem a Kútv. alapján értelmezi. A Kútv. 1. § (2) és 5. § (1) bekezdése szerint ugyanis az ügyfél fogalma alatt a kiközvetített szerződés, a létrehozott szerződéses kapcsolat értendő, amit alátámaszt a 18. §-hoz fűzött miniszteri indokolás is. Ebből következik, hogy minden olyan szerződés esetén, amelyet az alperes olyan ügyféllel kötött, amellyel az első jogviszonyt a kereskedelmi ügynök hozta létre, megállapítható a kiegyenlítési díjra való jogosultság. Ezért az ügyfélmegtartás körébe tartozó szerződéskötés is nyilvánvalóan utórendelésnek minősül, ahogyan az alperes által kifogásolt D..... feltöltések és csomagvásárlások is.

8.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

9.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet vizsgálta, annak megalapozottsága esetén ugyanis az ítélet érdemi felülbírálatára nem kerülhet sor.

Az alperesnek a fellebbezésben előadott azon érvelését, amely szerint a vagyoni előnyt nem lehet az árbevétel mértékével egyezően megállapítani, maga az elsőfokú bíróság is osztotta. E körben alaptalanul kifogásolta az alperes, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta arról, hogy konkrét, összecszerű tényállítást vár, illetve a részletes, költségelemeket felsoroló tényállításait nem tekinti elégségesnek a felperesi valószínűsítés megcáfolására. A régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a bíróság a bizonyításra szoruló tényekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét nyilvánvalóan csak konkrét tényállítások tekintetében gyakorolhatja. Az alperes maga sem állította, hogy ilyen tényállítást tett volna, ezért az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, az alperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát sem sérthette meg. Arról ugyanis nem kell tájékoztatni a bíróságnak a feleket, hogy a nyilatkozataik és a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok elegendők-e az ellenérdekű fél előadásának cáfolatához.

Az elsőfokú bíróság a kiegyenlítés összegének meghatározásakor a méltányossági szempontok között értékelte, hogy a szerződés megszűnését követően a felperesnek az üzletek fenntartásával járó költségei már nem merülnek fel; ezen költségek mértékét a jutalék 40%-ában vette figyelembe. A fellebbezésében előadottak szerint az alperes ugyanakkor ezen arányt 80%-ban határozta meg a per során. Az elsőfokú iratok alapján az ítéltábla megállapította, hogy az alperes a 10. sorszámú beadványában azt állította, hogy az üzlethelyiség bérleti, üzemeltetési költségei, valamint a bérköltség a „partneri összköltség” mintegy 70-80%-át teszik ki. A 15. sorszámú beadványában pedig azt rögzítette, hogy a kereskedelmi ügynök fix költségei, a bérleti díj, üzlet üzemeltetési költség, a munkaerő költsége a jutalék 50-60%-a; a tulajdonosi profit maximum 10-15% lehet. Rámutatott ugyanakkor arra is, hogy a partneri költségek 80%-át a bérleményhez kapcsolódó, valamint a

munkáltatói költségek jelentik. Ezt követően nyilatkozott úgy a felperesi képviselő a 16. sorszámú jegyzőkönyvben, hogy a jutalékok mintegy 40%-át kellett költségekre fordítania. A felek eltérő tényállítására figyelemmel nem volt az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy a régi Pp. 163. § (2) bekezdése alapján valóban fogadja el a felperes által előadottakat. E körben tisztázni kellett volna, hogy az alperes mely nyilatkozatát tarja fenn, ugyanis a per során ellentétes nyilatkozatokat is tett. Erre figyelemmel az ítéltábla a fellebbezési tárgyaláson lehetőséget biztosított az alperes számára a nyilatkozata pontosítására és az általa a tárgyaláson 80%-ban megjelölt költséghányadra vonatkozó bizonyítékai előterjesztésére azzal a tájékoztatással, hogy a bizonyítás e körben őt terheli.

Az alperes csatolta a másodfokú eljárásban a 27 ügynök adatai alapján elkészített kimutatását a költségelemekről és előadta, hogy az ügynöki díjazás átlagosan 88,1% költségelemet tartalmaz, ezért a méltányosság vizsgálata során költségtényezőként a 88,1%-os érték figyelembevételét kérte. A kereset a rendelkezésre álló adatok és pontosított alperesi nyilatkozat alapján elbírálható volt, a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján így fogalmilag kizárt az ítélet hatályon kívül helyezése. A hatályon kívül helyezésre egyébként is csak abban az esetben kerülhetne sor, ha a konkrét szabálysértés kihatott a per érdemi eldöntésére és a másodfokú bíróság a feltárt lényeges eljárási szabálysértéssel és annak kiküszöbölési lehetőségével összefüggő összes körülmény mérlegelésének eredményeként jutna arra a következtetésre, hogy az eljárási szabálysértés jellegének és súlyának, valamint az érdemi döntésre gyakorolt hatásának, továbbá a másodfokú eljárásban való orvoslás lehetőségének figyelembevételével elengedhetetlen az elsőfokú eljárás megismétlése (1/2014. (VI.30.) PK vélemény).

Az alperes a fellebbezésében sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a B. I tanú ismételt meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt. A felperes által csatolt táblázatokban szereplő tételekre vonatkozóan azonban nem tudott érdemben nyilatkozni a vonatkozásban, hogy az adott tranzakciót megelőzően volt-e már szerződése az adott ügyfélnek, ezt maga is elismerte a fellebbezésében. Ezért kérte, hogy az elsőfokú bíróság biztosítson lehetőséget egy rövidebb időszak tekintetében ennek kimunkálására, amit a bíróság szintén elutasított. Az alperes az adatok értelmezéséhez és az általa megjelölt egyes szolgáltatásokhoz kötődő tranzakciós díjazás részletes magyarázata, értelmezése érdekében kérte a tanú ismételt meghallgatását. Lényegében tehát a saját nyilatkozatának értelmezéséhez kérte a tanú idézését, vagyis nem jelölt meg olyan tényállítást, amelyet a felperes vitatott volna és nem jelölte meg, hogy azt mennyiben tekinti relevánsnak. Erre tekintettel helyesen utasította el a bizonyítási indítványokat az elsőfokú bíróság azzal az indokkal, hogy az alperesnek lehetősége volt írásban részletesen bemutatni a jutalék rendszerét. Arra is helyesen utalt, hogy a felhívást követően lehetőség volt az ügyféllistával kapcsolatos észrevételek megtételére is, egy szűkebb adatforgalom vizsgálatára. Az elsőfokú bíróság ugyanis a 9. és 11. sorszámú jegyzőkönyvekben hívta fel nyilatkozattételre az alperest, aki a felhívásban foglaltaknak határidőben nem tett eleget, további bizonyítási indítványát 2018. június 14. napján terjesztette elő. A rendelkezésre álló idő ugyanakkor a 2018. január 31-i tárgyalástól számítottan elegendő kellett, hogy legyen az érdemi nyilatkozat megtételére, az elsőfokú bíróság ezért e körben az eljárási szabályok megsértése nélkül járt el, a régi Pp. 3. § (4) bekezdése alapján ugyanis köteles is volt a bizonyítás elrendelésének mellőzésére, ahogyan arra a felperes is helyesen hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében.

Az ítéltábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a fellebbezés részben alapos.

11.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítéltábla az alábbiakkal egészíti ki.

A peres felek által kötött ügynöki szerződés 4. számú mellékletének (jutalékszabályzat) 1.1.5. pontja szabályozta a Domino.....edő jutalékot. Az 1.4.5. pont tartalmazta az univerzális egyenleg feltöltéshez kapcsolódó jutalékot, az 1.5. pontban pedig rögzítésre került, hogy a R.... értékesítés, a prepaced és a R.... upgrade értékesítés, valamint az értéknövelt szolgáltatások után járó jutalékot az 1. számú táblázat, a D.... upgrade tevékenység jutalékát a 2. számú táblázat, a D....kedvezményt és az értékesítés után járó jutalékot a 3. számú táblázat tartalmazza. A 2.5. pontban foglaltak alapján jutalék járt az ún. Kapcsolat programban történő sikeres regisztráció után is.

A D.... feltöltéssel, a migrációval/upgrade-del (ügyfélmegtartással, szerződésmegújítással), a számlabefizetéssel és ügyfélszolgálati tevékenységgel összefüggésben az alperes a 2009 júliusa és 2014. júniusa közötti időtartamban átlagosan havi 3.717.395 forint jutalékot fizetett meg, amelyből éves szinten 44.608.740 forint adódik (Az F/52. és F/53. számú mellékletek alapján).

A hírközlési piac volumene a 2013., 2014. és 2015. években kis mértékben növekedett, a mobiltelefon-előfizetések, a vezetékestelefon-hozzáférések, a televízió-előfizetések, a vezetékes szélessávú internet-előfizetések és a mobilinternet-előfizetések szegmensét is tekintve. Az alperes piaci pozíciója érdemben ezen időszak alatt nem változott. (A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elektronikus hírközléssel összefüggő tevékenységéről szóló beszámoló, F/46. és F/49. számú mellékletek alapján.)

12.

Az így kiegészített tényállásra tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával és érdemi döntésével csak részben értett egyet.

13.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felek között létrejött szerződés önálló kereskedelmi ügynöki szerződés, így arra a Kútv. rendelkezései alkalmazandók. Az ítéltábla az elsőfokú bíróság indokolását – a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel – e körben kiegészíti a korábbi részítéletében már kifejtett álláspontjával, amelyet változatlanul irányadónak tekint.

13.1.

A szerződés tartalmából, a feleknek a megbízási szerződésben meghatározott jogaiból és kötelezettségeiből kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes feladata a Kútv. 1. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott ügynöki, az alperes áruira, szolgáltatásaira vonatkozó értékesítési tevékenység volt. Az önálló kereskedelmi ügynöki jogviszony lényegi tartalma, hogy az ügynök állandó, tartós megbízási alapján üzletszerűen foglalkozik meghatározott

ügyletek közvetítésével, esetlegesen szerződést is köt megbízója nevében, általában jutalékos díjazás mellett. Az adott esetben ezt a tevékenységet a felperes állandó jellegű megbízás alapján, az alperes arcultati elemei, reklám- és marketingtevékenysége felhasználásával, de önállóan végezte, az ügynöki tevékenységre jellemző jutalék formájában történő díjazás ellenében. A felek a megbízási szerződés 2.2. pontjában maguk rendelkeztek úgy, hogy a megbízott felperes a Kütv. értelmében ügynöki tevékenységet végez a szerződés mellékletében meghatározott tevékenységi körökhöz tartozó eszközök, készülékek és szolgáltatások értékesítése érdekében. A Kütv. 1. §-a nem tartalmaz korlátozást arra vonatkozóan, hogy az önálló kereskedelmi ügynök ezt milyen módon végzi, az ügyletszerzést milyen tevékenységgel éri el, és nem zárja ki a kereskedelmi ügynöki jogviszonyként való megítélést az a körülmény sem, hogy az az alperes arcultati elemei felhasználásával, az alperesi reklám- és marketingtevékenységgel összhangban, az alperesi bolthálózat részeként történik. Ezt az értelmezést alátámasztja a felperes által hivatkozott, az Európai Unió Bírósága által a C-348/07. számú ügyben hozott ítélet is, amely a benzinkút üzemeltetőjét kiegyenlítésre – az adott esetben kártalanításra – jogosult kereskedelmi ügynökként ismerte el a perbeli esetben is irányadó 86/653/EGK tanácsi irányelvben foglaltakra figyelemmel.

13.2.

A felek sem a perbeli szerződésben, sem a megbízási szerződést lezáró együttműködést szabályozó megállapodásban nem rendelkeztek a megszűnés esetére a kereskedelmi ügynök által követelhető kiegyenlítés jogáról. A felek erre vonatkozó egyező akaratnyilvánításának hiányában ugyanis az ún. végelszámolási díj nyilvánvalóan nem lehet azonos a szerződés megszűnése esetében járó kiegyenlítéssel. A megállapodás VIII. pontjában foglalt joglemondó nyilatkozat a Kütv. 20. §-ában foglaltakat sérti, amelynek értelmében a felek a szerződés megszűnése előtt nem köthetnek olyan megállapodást, amely a 18-19. §-okban foglalt rendelkezésektől a kereskedelmi ügynök hátrányára tér el. A Kütv. 2. § (2) bekezdése alapján, ha a törvény egyes rendelkezéseitől eltérést nem enged, a felek eltérő tartalmú megállapodása helyébe a törvény rendelkezése lép, ezért a felek közötti jogvitában a kiegyenlítésre való jogosultság megállapításánál a Kütv. rendelkezései voltak irányadók.

A 2014. szeptember 3-i megbízási szerződést lezáró végelszámolásról szóló megállapodás tervezetét a felperes véleményeltéréssel küldte vissza (a IV. és VI. pontokat érintően), ennek okán az abban meghatározott összegre végelszámolási és nem kiegyenlítési díjként volt jogosult. A felek ezért a perbeli esetben nem rendelkeztek a kiegyenlítésre való jogosultságról, a felperes pedig a kiegyenlítés megfizetésére vonatkozó igényéről nem mondott le, ezért érdemben kellett vizsgálni, hogy a Kütv. alapján jogosult-e a kiegyenlítésre.

13.3.

E törvény alapját, vagyis a hazai jogba történő implementáció tárgyát a 86/653/EGK tanácsi irányelv képezi, amelynek a 17. cikkében létrehozott rendszer három elkülönülő szakaszra bontható. A 17. cikk (2) bekezdése a) pontjának első francia bekezdése értelmében az első szakaszban először is a megbízónak a kereskedelmi ügynök által szerzett új vevőkkel folytatott üzletekből származó hasznát kell számszerűsíteni. A második szakaszban e rendelkezés második francia bekezdése értelmében azt kell megvizsgálni, hogy a fent leírt kritériumok alapján kapott összeg az adott ügy sajátos körülményeit – különösen azon jutalékokat, amelyekről a kereskedelmi ügynök elesett – figyelembe véve méltányos-e. Végül a harmadik szakaszban a kártalanítás összege nem haladhatja meg az Irányelv 17. cikke (2) bekezdése b) pontjában meghatározott legfelső összeghatárt, amely viszont csak akkor

irányadó, amennyiben az előző két szakaszban végzett számításból eredő összeg azt meghaladja. Következésképpen, mivel a meg nem fizetett jutalékok miatt elmaradt haszon a méltányosság vizsgálatának lényeges tényezői közül csupán az egyik, a nemzeti bíróság feladata a második szakasz során annak az értékelése, hogy a kereskedelmi ügynököknek járó kártalanítás végül is méltányos-e, hogy az adott ügy összes sajátos körülményét figyelembe véve helye van-e, és ha igen, milyen mértékben a kártalanítási összeg kiigazításának (EUB C-348/07. számú ügy).

13.4.

A kártalanítás tényleges kiszámításának, így a 17. cikk egységes értelmezésének elősegítése érdekében készült el a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló tanácsi irányelv 17. cikkének végrehajtásáról szóló 1996. július 23-i bizottsági jelentés is [COM(96) 364 végleges]. E jelentés a számítás módja körében a 17. cikk (2) bekezdés a) pontja keretében a beazonosított új ügyfelek számára eső éves jutalékösszegből (bruttó) indul ki, az ügynöki szerződés utolsó 12 hónapjára vetítve. Ezt követően kell megbecsülni a jogviszonyok tartósságát a gazdasági észszerűség és a piaci helyzet alapján, vagyis évekre nézve azok várható időtartamát, ami általában 2-3 év, de adott esetben 5 év is lehet. Figyelembe kell venni továbbá – csökkentő tényezőként – éves szinten a lemorzsolódó ügyfelek százalékos arányát (a jelentés évi 20%-os mértéket vesz e körben alapul), végül a korrekciós, méltányossági körülményeket. A bizottsági jelentés a méltányosság körében példálózó jelleggel sorol fel tényezőket, azonban kiemeli: ritka a gyakorlatban a fenti számítás eredményeként kalkulált összeg kiigazítása. Ezen tényezők között említi az ügynök harmadik személy által történő továbbfoglalkoztatását, a tevékenységével kapcsolatos hiányosságokat vagy az ügynök felmerült extra költségeit, veszteségeit vagy éppen az extra juttatásokat, továbbá a megbízó oldalán bekövetkező előnyt, illetve a versenykizáró megállapodás meglétét.

13.5.

Az implementáció eredményeként megszületett Kütv. indokolása a kiegyenlítésre való jogosultság és a kiegyenlítés összegének meghatározása tekintetében szintén részletes iránymutatást ad: „a kiegyenlítés valójában a jutalék rendszerű díjazásnak olyan kiegészítése, mellyel a felek szolgáltatásainak értékegyensúlyát kívánja az irányelv fenntartani tekintettel arra, hogy az ügynök tevékenysége következtében, de már a szerződés megszűnését követően a megbízó eredményt realizál. A kiegyenlítés tehát az ellenszolgáltatás egy része, melyet számos körülmény figyelembevételével kell meghatározni. Az irányelv szerint a kiegyenlítési összeg meghatározásának becslésen, a jövőben történő eseményekkel kapcsolatos feltételezéseken kell alapulnia: a feleknek azt kell megbecsülniük, hogy vajon a kereskedelmi ügynök által szerzett ügyfelek hány százaléka marad tartósan a megbízó megrendelője, s ezekkel milyen forgalmat fog bonyolítani. Ebből adódik az is, hogy a felek a kereskedelmi ügynöki szerződésben a kiegyenlítés összegét előre nem határozhatják meg – ami kétségtelenül hátrányos a kiszámíthatóság hiánya miatt –, csak egyetlen módon: ha a szerződésben eleve a kiegyenlítés maximum-összegét kötik ki, ez ugyanis nem sérti azt a szabályt, hogy nem köthető a szerződés megszűnése előtt olyan megállapodás, amely a kiegyenlítésnek a törvény szerinti szabályaitól a kereskedelmi ügynök hátrányára eltér (21. §, irányelv 19. cikk). Ha a felek a maximális összegben előre nem állapodnak meg, a szerződés megszűnésekor kell egyezkedniük. Megegyezés hiányában a bíróságnak kell döntenie. A bíróság támaszkodhat a szerződés megszűnésétől a per tárgyalásáig eltelt időszak tényeire, de a bíróságnak is alapvetően becslésre kell hagyatkoznia. Ennek során figyelembe vehető az ügynök tevékenysége során kialakult gyakorlat (az ügynök által szerzett ügyfelek milyen

arányban éltek a korábbiakban utórendeléssel), az ügynök által bonyolított forgalom nagysága, az adott ágazatban a jövőben várható piaci helyzetre vonatkozó előrejelzések (piacbővülés vagy visszaesés várható). A perben a bizonyítási kötelezettség a kiegyenlítést követelő felperes ügynököt terheli, de csak a valószínűsítés szintjén, hiszen a törvény az anyagi jogi jogosultságot a prognosztizálhatósághoz köti, s nem a tényleges bekövetkezéshez. Természetesen a becslések végeredményét befolyásolja az, hogy milyen jövőbeni időszakra vetítetten vizsgálja a bíróság a tranzakciók bekövetkezésének valószínűségét, hiszen a végtelenbe vetítetten előbb vagy utóbb a maximális összeg jogos lehet. A figyelembe veendő időszakot tehát a gazdasági észszerűség alapján érdemes behatárolni, s formális korlátként az elévülési időt érdemes figyelembe venni. A kiegyenlítés összege kiszámításának kiindulópontja azon jutalékösszeg, amely az ügynököt az általa szerzett ügyfelek utórendelése után az üzleti kapcsolat folytatása esetében megilletné. Ezt kell azután korrigálni a forgalom alakulására vonatkozó megalapozható feltételezésekre tekintettel.”

14.

Az irányadó hazai és uniós jogszabályi környezetre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Kütv. 18. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti feltételek fennállnak, lényegében helyes tájékoztatást adott a bizonyításra szoruló tényekről, azonban a kiegyenlítés összegének meghatározásakor téves álláspontra helyezkedett és azzal összefüggésben okszerűtlenül mérlegelte a felek által hivatkozott, perben bizonyítást nyert körülményeket.

15.

A másodfokú eljárásban az alperes változatlanul vitatta az új ügyfelek felperes által történt szerzését, ezzel kapcsolatosan az ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

A folyamatos üzletszerző tevékenység, az ügyfelek megtartása, a szolgáltatási kör további bővítése a felperes és a hozzá hasonló ügynökök tevékenységének is az eredménye, mivel a márkanevet és az alperes reklámjait ismerő ügyfél az ügynökkel kerül közvetlenül kapcsolatba, az ő tevékenységén múlik, hogy adott esetben melyik szolgáltatást választja, milyen tartalommal köt szerződést a rendelkezésre álló tervezetekhez képest, vállal-e hűségidőt, igénybe vesz-e további szolgáltatásokat. Az ügyfelekkel személyes kapcsolatba az ügynök, illetve alkalmazottja kerül, így nyilvánvalóan közvetlen ráhatása van arra, hogy milyen szolgáltatás, vagy mely termék kerül értékesítésre. Az alperes által végzett reklámtevékenység önmagában a szerződések megkötéséhez ezért nem elegendő. Az ügynöki tevékenység kapcsán a felperes törvényes képviselője, D.- L. is megerősítette (11. sorszámú jegyzőkönyv), valamint a felperes okiratokkal is igazolta, hogy saját marketingtevékenységet is végzett amellelt, hogy a reklám és marketing főbb stratégiáját és az arculati kialakítást alapvetően az alperes határozta meg. A felperes – amely társaság az alperes által nem vitatottan az alperes első ügynöke volt 1997-ben Békés megyében – helytállóan hivatkozott az F/39. számú, CD adathordozón benyújtott, ügyféllistákat tartalmazó kimutatásaira. A felperes által csatolt táblázatokban szereplő tételekre nézve az alperes nem tudott érdemben nyilatkozni, ezért nem volt akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság az F/39. szám alatti melléklet adataiból induljon ki a felperesi tevékenység volumenének meghatározásakor, e körben pedig kétséget kizáró módon megállapítható volt, hogy a felperes az alperes számára új ügyfeleket szerzett. Az ítéltábla kiemeli: az új ügyfél szerzésére vonatkozó törvényi előírásnak egyébként sem feltétele, hogy kizárólag az ügynök tevékenysége vezessen a szerződéskötéshez. Egyetértett ennek okán az ítéltábla az elsőfokú bíróság által kifejtett

indokolással az új ügyfelek megszerzése, illetve az üzleti kapcsolatok kibővítése vonatkozásában (Kütv. 18. (2) bekezdés), ezért azt megismételni nem kívánja.

16.

Az alperes hivatkozott a felperes által csatolt bizonyíték jogsértő jellegére, erre tekintettel kérte annak figyelmen kívül hagyását. A perbeli jogvita eldöntése szempontjából azonban nem bírtak jelentőséggel az ügyféllistában található személyes adatok. A felperesnek csak a tranzakciókat és a beazonosíthatósághoz szükséges azonosító számokat kellett megjelölnie az új ügyfelek szerzésével összefüggésben. Miután nincsenek olyan releváns tények amelyekhez kapcsolódóan bizonyítékként kellett volna értékelni az alperes által kifogásolt személyes adatokat, ezért fel sem merülhet ezek jogszerűtlen bizonyítékként való értékelése. Amennyiben az alperes álláspontja szerint a felperes szerződésszegést követett el, akkor ezen a címen érvényesíthet igényt vele szemben, ha pedig az adatkezelés érintettjeinek jogai sérültek, úgy nem az alperes, hanem az érintettek jogosultak a felperessel szembeni fellépésre. Megjegyzi ugyanakkor az ítéltábla, hogy amennyiben törvény másként nem rendelkezik, a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve [3. § (5) bek.]. A szabad bizonyítás elvéből következően a bíróság bármilyen bizonyítási eszközt igénybe vehet a tényállás felderítése céljából. Utal továbbá a 2016. április 27-i (EU) 2016/679. európai parlamenti és tanácsi rendelettel összefüggésben arra, hogy a rendelet alkalmazandóvá válásával az adatkezelés lehetséges jogalapjait már nem az Infotv., hanem a Rendelet 6. cikk (1) bekezdése határozza meg. A kötelező adatkezelések eseteire pedig, vagyis a Rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott jogalapokon nyugvó adatkezelés (az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges, illetve az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek) fennmaradt. Erre tekintettel egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel a felperes által rendelkezésre bocsátott adatok felhasználhatóságával kapcsolatban.

17.

A szerződés 4. számú mellékletének pontjai alapján az is megállapítható volt, hogy a felperes jelentős mértékben ért el bevételt (jutalékot) a rendszeresen visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó megrendelés, szolgáltatás-bővítés és ügyfélmegtartás körében is, amelyből eredő előnyre, és a meglévő ügyfelek további, hasonló szolgáltatások igénybevételével járó jutalékára már nem lesz jogosult a szerződés megszűnése miatt, míg az ebből eredő bevétel az alperesnél továbbra is megjelenik.

A felperes a 19. sorszámú beadványában tételesen megjelölte az utórendelések típusaihoz kapcsolódó jutalékok fajtáit a 4. számú melléklet hivatkozott pontjainak feltüntetésével, F/47. és F/52. sorszám alatt pedig csatolta a jutalékok összegét alátámasztó kimutatásait. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben nyilvánvalóan nem tekinthető tranzakciós jellegű jutaléknak a D.... feltöltéssel, a migrációval/upgrade-del, a számlabefizetéssel, vagy ügyfélszolgálati tevékenységgel összefüggésben kimutatott jutalék, ezért az ítéltábla álláspontja szerint a felperes megalapozottan hivatkozhatott az F/52. sorszám alatti mellékletben foglaltak szerint csoportosított adatokra. Az F/47. sorszám alatti melléklet ugyanis tartalmazott tranzakciós jellegű jutalékokat (például új D....o kártya vásárlásával

összefüggésben) is, ahogyan arra a felperes maga hivatkozott a fellebbezési tárgyaláson. Az utóbb csatolt kimutatás azonban csak a D....feltöltések után járó jutalékot tartalmazta és nem mutatta ki a R.... termékek utáni jutalékot, így a visszatérő ügyfelekhez kapcsolódó utórendelések nagyságát alátámasztotta a kiegyenlítési díjra való jogosultság vonatkozásában. Ezért az ítéltábla az indokolást e vonatkozásban kiegészíti azzal, hogy az alperes által összezszerúságában nem vitatottan a különböző típusú utórendelések után a felperes havonta átlagosan 3.717.395 forint jutalékot kapott.

18.

A felperes nyilatkozataival és bizonyítékaival alátámasztotta továbbá, hogy az általa megkötött szerződésekből, az így szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból az alperesnek a szerződés megszűnését követően is jelentős előnye származik. Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az alperesnél keletkező jelentős előnyt mint a kiegyenlítés egyik feltételének fennállását a felperes megfelelően valószínűsítette az árbevételre vonatkozó adatok előadásával figyelemmel arra, hogy a kimunkált összezszerúságot az alperes nem vitatta, csupán a számítási metodikát. Kiemeli az ítéltábla, hogy a felperesnek nem a szerződés megszűnését követően ténylegesen előállt haszon mértékét kellett összezszerúsan bizonyítania, hanem csak valószínűsítenie kellett a jelentős előnyt. Helyesen foglalt tehát állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a pontosabb számszerúsítás szükségtelen. Az új ügyfelek számára (F/39. számú melléklet) és kiemelten a szerződésekhez kapcsolódó későbbi megrendelésekre (feltöltés, számlabefizetés, migráció és ügyfélmegtartás az F/52. melléklet szerinti csoportosításban) is figyelemmel, amelyeknek az alperes nem adta tételes cáfolatát, megállapítható volt, hogy az alperes a kereskedelmi ügynök által szerzett ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatokról a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően is jelentős előnyre tett szert. Utal e körben az ítéltábla továbbá a hírközlési piac volumenének a 2013., 2014. és 2015. években történt kis mértékű növekedésére is.

18.

A szerződés megszűnésével tehát elvesztette a felperes azon jutalékhoz való jogát, ami a jövőben létrejövő megrendelések után megilletné, így fennáll az a vagyoneltolódás, amely a Kütv. 18. §-ának (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat támasztja alá, valamint a fentiekben kifejtettek szerint teljesül a 18. § (1) bekezdés a) pontja is.

19.

Az elsőfokú bíróság helyes álláspontra helyezkedett a vonatkozásban, hogy a kiegyenlítés megfizetése az összes körülményre figyelemmel méltányos, jogi álláspontjával azonban az ítéltábla – annak mértékét tekintve – csak részben értett egyet.

19.1.

A felperes a méltányosság körében kérte figyelembe venni a jogviszony 17 éves időtartamát, az általa végzett fejlesztések költségét és ezzel összefüggésben mintegy 20 millió forint összegű kinnlevőségét, az át nem vett munkavállalói bérköltségét, a devizaalapú lakás- és gépjárműhitelét, valamint a vállalkozás fenntartásának havi 460.000 forint összegű költségét.

Ezen tényezők közül a 17 éven át fennálló üzleti kapcsolat és a felmerült költségek – a bizottsági jelentésben megfogalmazott szempontokhoz hasonlóan – a kiegyenlítés méltányolható jellegét támaszthatják alá. Más kérdés, hogy a kiegyenlítés kalkulált összegével kapcsolatban szükséges-e valamely tényező alapján korrekció elvégzése és mely mértékben. Ezt azonban együtt kell vizsgálni a perben megállapított jutalékveszteségösszegszerűségével az alábbiak szerint.

19.2.

Nem értett egyet az ítéltábla az alperes fellebbezésben előadott, a követelés összezszerűsége tekintetében kifejtett azon állásponttal, hogy e körben a felperes egyáltalán nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének. A felperes keresete összezszerűségét az általa a jogviszony megszűnését megelőző években kapott, az F/47. számú mellékletben szereplő adatokon alapuló díjazás átlagából számított egyévi összegben határozta meg, amely azonban tranzakciós jellegű jutalékokat is tartalmazott. Megjelölte ugyanakkor azt is, hogy az alperes az utómegrendelésekkel összefüggésben mennyi jutalékot fizetett meg a részére (az F/53. sorszámú melléklet szerint havi 3.717.395 forintot, amelyből évi 44.608.740 forint adódik).

19.3.

A Kútv. 18. § (3) bekezdése alapján a kiegyenlítés összegének arányosnak kell lennie az (1) bekezdés b) pontja szerinti jutalékveszteséggel, a törvény indokolása értelmében pedig a kiegyenlítési összeg meghatározásának becslésen, a jövőben történő eseményekkel kapcsolatos feltételezéseken kell alapulnia. A felperes a perben nem határozta meg becsléssel százalékos mértékben, hogy az általa szerzett ügyfelek hány százaléka marad tartósan az alperes megrendelője, és ezekkel milyen forgalmat fog bonyolítani, hanem ettől eltérő metodikát választott: átlagszámítás útján becsülte meg az elmaradt jutalék éves összegét, ezt azonban kiegészítette az utórendelésekre eső jutalékösszeg meghatározásával és a hírközlési piac változásának trendjére vonatkozó tényelődással, valamint utalt a 2 éves hűségidős szolgáltatásoknak a teljes jutalékösszeggel összefüggő arányára (80%, 24. sorszámú előkészítő irat). Erre tekintettel a jutalékveszteség éves összegét megfelelően valószínűsítette. Szem előtt kell tartani ugyanis, hogy a kiegyenlítés Kútv.-ben szabályozott konjunktív feltételei – és az irányelv átültetése folytán az EUB jogértelmezést segítő határozatai – mellett az igényérvényesítés eljárásjogi feltételei tekintetében a régi Pp. bizonyításra vonatkozó rendelkezései irányadók, hiszen a tényállítási és bizonyítási kötelezettségre vonatkozóan a tagállami eljárási autonómia elve érvényesül.

A perben előadott számadatokat, vagyis a kifizetett jutalékok összegét az alperes nem vitatta, ezért a felek egyező előadása folytán további bizonyítás erre nézve nem volt szükséges. Az új ügyfelek utórendeléseire figyelemmel – a „lemorzsolódás” mértékének valószínűsítése hiányában – a szerződés megszűnését követő első évben mindenképpen irányadók a felperes által szolgáltatott átlagadatok az ítéltábla álláspontja szerint, ebben az időszakban lehet – a valószínűsítés szintjén – kiindulási alap a felperes által megjelölt jutalékátlag. A kiegyenlítési díj több évre vonatkozó érvényesítése esetében lenne hangsúlyos a lemorzsolódási ráta figyelembevétele, ugyanis új ügyfelek belépése hiányában a perben megjelölt korábbi átlag alapján történő számítás már további korrekció nélkül hosszabb távon téves eredményre vezethetne, nem lenne arányos a Kútv. 18. § (3) bekezdése szerinti jutalékveszteséggel.

Az ítéltábla részítéletének 12. pontjában előírta a megismételt eljárásra, hogy a felperesnek kell elsődlegesen összefoglalóan kimunkálnia, hogy melyek azok a szolgáltatások és szolgáltatásbővítések, amelyek a meglévő és visszatérő, hosszabbító ügyfeleknek nyújtott értékesítések folytán további jutalékot eredményeztek volna a számára. Ennek a felperes az F/52. és F/53. sorszám alatti mellékletekkel tett eleget, miután csak a tevékenysége folytán létrejött, fennálló szerződésekkel kapcsolatos utórendelések vehetők figyelembe. Ezáltal további, a valószínűsítés szintjét meghaladó bizonyításra nem volt szükség. Ahogy a részítélet kifejezetten rámutat, a felperes által előadottakhoz képest kell vizsgálni, hogy mennyiben szükséges az alperes kötelezése arra, hogy kimunkálja a felperes tevékenysége folytán nála megjelenő bevétel nagyságát és tendenciáját a szerződés megszűnését megelőző, illetve azt követő időszakban. Az alperesnek kellett volna tehát ellentétes tényelőadást tennie a perben, ennek hiányában a kiegyenlítés összegét a felperes által az F/53. sorszámú mellékletben foglaltak szerint (évi 44.608.740 forintban) valószínűsített adatokból kiindulva kellett meghatározni. Ennyiben tehát alapos volt a fellebbezés, ezen csoportosítás szerinti összeg arányos ugyanis a Kútv. 18. § (1) b) pontja szerinti jutalékveszteséggel.

20.

A számítás körében elvégzett – méltányosságon alapuló – korrekció mértékét mind a fellebbezés, mind a csatlakozó fellebbezés támadta.

Az elsőfokú bíróság e körben tévesen indult ki abból, hogy a felperes által érvényesített jutalékigény a Kútv. szerinti törvényi maximummal egyezik meg. A fenntartott kereset ugyanis nem a kereskedelmi ügynök által a megelőző öt évben kapott díjazás átlagából számított egyévi összegen alapult, hanem a felperes által meghatározott – az F/47. sorszámú melléklet szerint részletezett egyes jutaléktípusokhoz kapcsolódó – átlagos havi jutalékveszteség egyévi összegén.

Nem osztotta az ítéltábla a csatlakozó fellebbezésben kifejtett azon álláspontot, hogy a jutalékveszteség számszaki meghatározását követően, azt a bíróság ne csökkenthette volna a költségek egy meghatározott aránya alapján. A méltányosság körében ugyanis figyelembe kell venni a konkrét eset egyedi körülményeit, amelyek szélsőséges esetekben akár a kártalanítás kizárásához, akár a jutalékveszteségnél magasabb összeg megállapításához is vezethetnek. A fentebb kifejtettek szerint a bizottsági jelentés a méltányosság körében példálózó jelleggel felsorol tényezőket, azonban utal arra is, hogy ritka a gyakorlatban a fenti számítás eredményeként kalkulált összeg kiigazítása. A nemzeti bíróság feladata, hogy ezen körülményeket, köztük a kereskedelmi ügynök költségeinek megszűnését értékelje. Miután a kiegyenlítés lényegében a jutalék rendszerű díjazásnak egy kiegészítése, amely a felek szolgáltatásainak értékegyensúlyát kívánja fenntartani, a szerződés megszűnése folytán a kereskedelmi ügynök költségeinek a hiánya figyelembe vehető körülmény. A csatlakozó fellebbezésében ugyanakkor helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy a kiegyenlítésre vonatkozó igény nem csak az elmaradt nyereségének, nettó bevételeinek megfizetésére irányulhat a törvényi rendelkezések alapján. Ennek okán a költségek elmaradását nem a jutalékveszteség számításakor kell figyelembe venni, hanem korrekciós tényezőként a méltányosság vizsgálata körében. Ezért nem indokolt az alperes által kidolgozott költséghányad levonásával meghatározni a kiegyenlítés összegét, valamint erre figyelemmel nem volt jelentősége annak, hogy a költséghányad mértékére nézve a felek nem tettek egyező nyilatkozatot. E körben a perbeli nyilatkozatok pontosítására volt szükség, a költségek felmerülésének elmaradását ugyanis egy korrekciós tényezőként kellett figyelembe venni és

annak mértékét mérlegeléssel kellett meghatároznia a bíróságnak a korrekció során. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a számszakilag kimutatott összeghez képest ezen okból a kiegyenlítést csökkenteni kell és a csökkentés mértékével is egyetértett az ítéltábla. Ezt meghaladóan azonban nem volt indokolt a fellebbezésben foglaltak szerint a kiegyenlítés összegének további mérséklése. A 40%-ot meghaladó mértékben történő figyelembevétel – egyetlen korrekciós tényezőként – az egyéb, perben hivatkozott körülmények mellett (felmerült további költségek) nem láta indokoltnak arra is tekintettel, hogy a nagyobb mértékű csökkentés a nettó jutalékösszeg meghatározásának irányába hatna, amely ellentétes lenne a Kútv. rendelkezéseivel. Az alperesi márka ismertségének és az alperes marketingtevékenységének értékelésére tekintettel sem látott lehetőséget az ítéltábla további korrekcióra, mivel az alperes által végzett reklámtevékenység önmagában a szerződések megkötéséhez nem elegendő, illetve az új ügyfél szerzésére vonatkozó törvényi előírásnak egyébként sem feltétele, hogy kizárólag az ügynök tevékenysége vezessen a szerződéskötéshez.

21.

A csatlakozó fellebbezés annyiban volt alapos, hogy az elsőfokú bíróság a perben követelt 12 havi átlagjutalék helyett megalapozatlanul határozta meg a kiegyenlítés összegét 9 havi átlagjutalékban. Ilyen, a kiegyenlítési összeg meghatározásánál a méltányosság körében a felperes hátrányára értékelendő körülményre az alperes sem hivatkozott. Ugyanakkor az ítéltábla álláspontja szerint a kiegyenlítés összegének korrekciója, csökkentése nem is volt indokolt a szerződés határozott időtartamára és a felek között fennállt hosszabb üzleti kapcsolatra figyelemmel.

22.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az F/53. sorszám alatt csatolt táblázat szerint meghatározható tizenkét havi átlagjutalék (44.608.740 forint) alkalmazásával, annak 40%-os mértékben történő csökkentésével határozta meg mérlegeléssel a kiegyenlítés összegét; és az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatva az alperes marasztalását 26.765.244 forintra leszállította.

23.

A másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya között a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés figyelembevételével nem volt számottevő különbség, ezért a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdése alapján az ítéltábla akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a saját perköltségét. Az ítéltábla a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2020. június 2.

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Vasady

Loránt

Zsolt

s.

k.
dr.

Balsai Csaba Zoltán s. k.

előadó

bíró

bíró